

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

*INSTITUTA ZA AKREDITIRANJE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

**INSTITUTA ZA AKREDITIRANJE
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2018. GODINU**

Broj: 02-16-1-752/19

Sarajevo, srpanj 2019. godine

Kazalo

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	5
MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA	5
MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	7
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	9
1. KRITERIJI	9
2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	9
3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	10
3.1 Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola.....	10
3.2 Ustrojstvo i rukovođenje	11
4. PRORAČUN	11
5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	12
5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna.....	13
5.2 Pregled prihoda i primitaka	13
5.3 Bilanca stanja	14
5.3.1 <i>Popis sredstava i obveza</i>	14
5.3.2 <i>Kratkoročna potraživanja</i>	14
5.3.3 <i>Potraživanja za refundaciju naknada bolovanja</i>	15
5.4. Pregled dinamike upošljavanja	15
6. JAVNE NABAVE.....	16
6.1. Nabava uredskog materijala	16
7. KOMENTARI	17
PRIVICI.....	17

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju financijskih izvještaja **Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Institut)** koji obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2018. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u paragrafu *Temelj za mišljenje s rezervom*, financijska izvješća **Instituta** prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2018. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. *Kratkoročna potraživanja po osnovu obavljenih usluga iskazana u Glavnoj knjizi Instituta ne slažu se s pomoćnom evidencijom potraživanja, a prema evidencijama kod kupaca postoje značajna odstupanja u odnosu na stanje iskazano kod Instituta. Također, prilikom godišnjeg popisa potraživanja, Institut nije popisao pojedinačne nenaplaćene stavke potraživanja koje čine saldo ukupnih potraživanja (točke 5.3.1 i 5.3.2 Izvješća).*

Reviziju smo obavili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o **Institutu** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo **Instituta** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijska izvješća kao cjelina sačinjena bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na temelju tih finansijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.
- Stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U svezi s revizijom finansijskih izvješća **Instituta** za 2018. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Instituta** za 2018. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili sukladno Zakonu o reviziju institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o **Institutu** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *Pravilnik o unutarnjem ustroju Instituta nije usklađen s odredbama odluka Vijeća ministara BiH (točka 3.2 Izvješća).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo **Instituta** je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije sukladne propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje **Instituta**, prema definiranim kriterijima, usklađeno s relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 01.07.2019. godine

GLAVNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o financiranju institucija BiH.

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Instituta za 2017. godinu, sačinio Izvješće o finansijskoj reviziji i dao mišljenje s rezervom na finansijska izvješća, sa skretanjem pozornosti na blagajničko poslovanje, i pozitivno mišljenje na usklađenost, sa skretanjem pozornosti na obvezu usklađivanja pravilnika o sistematizaciji. U Izvješću su dane preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Institut nije postupio sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija BiH jer nas nije obavijestio o poduzetim aktivnostima na realizaciji danih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identificiranih u izvješću o obavljenoj reviziji za 2017. godinu.

Uvidom u poduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

Ocjena realizacije preporuka	Realizirana	Realizacija u tijeku	Nerealizirana
Izvršene su korekcije kod obračuna naknade za prijevoz i topli obrok.	●		
Otklonjeni su nedostaci u organizaciji i obavljanju blagajničkog poslovanja.	●		
Uspostavljene su adekvatnije kontrole i realnije iskazivanje i evidentiranja prijeđenog puta u putnim nalogima za pojedinačne relacije i „loko“ vožnje.	●		
Pokrenute su aktivnosti na usklađivanju opisa poslova, pa je do ožujka 2019. godine izvršena ponovna analiza pojedinih radnih mjesta i konstatirano da su pravilo sastavljeni.		●	

Procedure javnih nabava pokrenute su prije isteka ranije važećih okvirnih sporazuma i ugovora.			
Nisu okončane sve pripremne radnje za vršenje popisa potraživanja, niti je tijekom popisa potvrđeno stanje iskazano u poslovnim knjigama Instituta.			
U testiranim postupcima javnih nabava utvrđena je obveza primjene preferencijalnog tretmana domaćeg.			

Institut nije vršio nabavu vozila, pa nije moguće ocijeniti realizaciju preporuke koja se odnosi na sačinjavanje tehničke specifikacije vozila u cilju osiguranja konkurencije.

3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Institut je odgovoran za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Sustav finansijskog upravljanja i kontrole je u cijelosti implementiran sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH¹, Priručniku za finansijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provedbu procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Institut je sačinio popis i mapiranje poslovnih procesa, utvrdio i procijenio rizike i izradio registar rizika. Također, Institut je popunio obrazac Godišnjeg izvješća o finansijskom upravljanju i kontroli za 2018. godinu i dostavio Središnjoj harmonizacijskoj jedinici nakon isteka roka za dostavljanje spomenutog izvješća.

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH² i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH³, za obavljanje unutarnje revizije u Institutu nadležna je Jedinica unutarnje revizije u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Prema prezentiranim informacijama, u 2018. godini nije bilo aktivnosti Jedinice unutarnje revizije u pogledu vršenja unutarnje revizije Instituta.

3.1 Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola

Ranije konstatirani nedostaci sustava unutarnjih kontrola kod obračuna plaća, uporabe vozila i blagajničkog poslovanja su otklonjeni, što je konstatirano kod ocjene realizacije preporuka. Međutim, postupcima revizije smo konstatirali da postoje problemi u funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola koji se odnose na:

- Planiranje i izvršenje proračuna, te adekvatno i pravovremeno postupanje u cilju osiguranja sredstava na pozicijama za koje postoji rizik da neće biti dostatne za realizaciju aktivnosti.
- Pravovremeno podnošenje zahtjeva za refundacijom sredstava na ime bolovanja.
- Evidentiranje i točno iskazivanje potraživanja za obavljene usluge Instituta.

Po našem mišljenju, većina nedostataka u navedenim procesima su nastali kao posljedica odsustva zbog dužeg bolovanja jednog državnog službenika i jednog uposlenika u Službi za opće, pravne i finansijske poslove, te neadekvatnog osiguranja obavljanja poslova koji su u

¹ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

² Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

³ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

opisu državnog službenika koji je bio odsutan. Navedeni nedostaci su detaljnije opisani u pojedinačnim točkama Izvješća.

Ostali nedostaci sustava unutarnjih kontrola se odnose na kontrolu obračuna putnih naloga, troškova hotelskog smještaja i autorskih honorara:

- Ispravnost obračuna putnog naloga se potvrđuje potpisom nakon što je izvršena isplata.
- Računi za hotelski smještaj u zemlji nisu u svim slučajevima kontrolirani u pogledu ugovorenih cijena, pa smo uočili da su po tom temelju izabrani dobavljači fakturirali veće iznose od ugovorenih.
- Prilikom isplate autorskih honorara u pojedinim slučajevima nije priložena sva dokumentacija za troškove koji su obuhvaćeni obračunom. Uglavnom se radi o troškovima prijevoza i putarine prilikom angažiranja eksperata.

PREPORUKA 1

Potrebno je da Institut nastavi s aktivnostima na unapređenju sustava unutarnjih kontrola i osigura:

- kontrolu ispravnosti obračuna putnih naloga prije isplate,
- praćenje fakturiranih cijena za hotelski smještaj,
- potpunost dokumentacije prilikom isplate autorskih honorara.

3.2 Ustrojstvo i rukovođenje

Unutarnji ustroj i način rada Instituta utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustroju i sistematizaciji iz 2015. godine, a izmjene iz 2018. godine se odnose na uvjete za radno mjesto zamjenika direktora. Važećim pravilnikom su sistematizirana radna mjesta za 28 izvršitelja.

U tijeku revizije konstatirali smo da je, na temelju odluka Vijeća ministara BiH⁴, sačinjen prijedlog opisa poslova koji je upućen na analizu Povjerenstvu za ocjenu radnih mjesta u Ministarstvu pravde BiH. Nakon mišljenja Povjerenstva, u veljači 2019. godine su dostavljeni novi prijedlozi opisa poslova za pojedina radna mjesta. Institut je u ožujku 2019. godine obaviješten da je ponovni prijedlog opisa poslova radnih mjesta pravilno sastavljen.

PREPORUKA 2

Potrebno je da Institut nastavi aktivnosti koje su neophodne kako bi se proces usuglašavanja pravilnika o sistematizaciji okončao sukladno odlukama koje uređuju ovu oblast.

4. PRORAČUN

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu⁵, Institutu su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 1.145.000 KM i od 21 uposlenog. Ukupno izvršenje proračuna za 2018. godinu iznosilo je 1.141.635 KM.

⁴ Odluka o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustroja organa Uprave BiH, broj 65/13 (Službeni glasnik BiH broj 30/13) i Odluka o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH, broj 66/13 (Službeni glasnik BiH broj 30/13)

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 08/18

Institut je izvršio usklađivanja (prestrukturiranje) rashoda proračuna u rujnu i prosincu 2018. godine, koje je odobrilo Ministarstvo financija i trezora BiH.⁶ Na temelju ovih odluka izvršena je izmjena strukture rashoda unutar tekućih izdataka kojim su povećana sredstva za bruto plaće i naknade (23.500 KM), naknade troškova uposlenih (1.000 KM) i ugovorene i druge usluge (12.000 KM), a smanjena sredstva za ostale pozicije tekućih izdataka.

U obrazloženju zahtjeva za povećanje sredstava za bruto plaće i naknade Institut je naveo da su dodatna sredstva za ove pozicije neophodna jer je krajem 2017. godine razriješen dotadašnji pomoćnik direktora koji je raspoređen na upražnjeno radno mjesto slično radnom mjestu koje je obavljao prije imenovanja na mjesto zamjenika direktora. Također su bila neophodna sredstva za angažiranje izvršitelja na određeno vrijeme zbog dužeg bolovanja državnih službenika i uposlenika. Prvim prestrukturiranjem su, na ime povećanja sredstava za plaće i naknade, sredstva za putne troškove smanjena za 25.000 KM. Drugim prestrukturiranjem je traženo značajnije povećanje sredstava za putne troškove u iznosu od 6.000 KM (prvim prestrukturiranjem su umanjena) i ugovorene i druge posebne usluge (12.000 KM). Povećanje sredstava na ovim pozicijama su tražena zbog realizacije planiranih zadataka Instituta u području akreditiranja.

Postupcima revizije uočili smo da su izostale aktivnosti na podnošenju zahtjeva za refundacijom bolovanja, čime bi se osigurao veći dio nedostajućih sredstava za bruto plaće i naknade (detaljnije u točki 5.3.3. Izvješća), a sredstva iskorištena za isplatu su mogla biti iskorištena za obavljanje aktivnosti iz nadležnosti Instituta.

Pored toga, pojedine pozicije proračuna nisu planirane u iznosu koji je mogao biti poznat prilikom planiranja proračuna (npr. jubilarne nagrade), te da nije tražena promjena strukture proračuna u okviru sintetičkih pozicija, pa je veliki broj rashoda realiziran u iznosu većem od odobrenog na pripadajućoj analitičkoj poziciji.⁷

Plan i program rada Instituta za 2018. godinu dostavljen je Vijeću ministara BiH i usvojen 22.02.2018. godine. Izvješće o radu Instituta za 2018. godinu dostavljeno je Vijeću ministara BiH, koje je izvješće razmatralo i usvojilo na sjednici održanoj 26.02.2019. godine.

5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Institut je sačinio Godišnje finacijsko izvješće za 2018. godinu i dostavio ga nadležnim organima i institucijama sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku.

Analizom bilješki uz finacijska izvješća konstatirali smo da je navedeno da se isplaćene bruto plaće odnose na 21 uposlenika, mada je u obrascu o plaćama i broju uposlenih iskazan prosječan broj od 24 uposlena. U analizi izvršenja proračuna su navedena obrazloženja o povećanju broja uposlenih, te razlozi za prestrukturiranje sredstava na poziciji bruto plaća. Uz Bilancu stanja na 31.12.2018. godine (obrazac BS) nisu sačinjene zabilješke koje objašnjavaju bilančne pozicije, a koje su sastavni dio seta finacijskih izvješća.⁸

⁶ Odluke Ministarstva financija i trezora BiH broj 05-162-8810-2/18 (od 21.09.2018. godine) i 05-16-211615-2/18 (od 25.12.2018. godine)

⁷ Kroz ISFU sustav je osigurano praćenje izvršenja proračuna na sintetičkim (četverocifrenim) kontima, ali ne i na analitičkim (šesticifrenim) kontima

⁸ Instrukcija Ministarstva financija i trezora BiH za sačinjavanje godišnjeg izvješća o izvršenju Proračuna proračunskih korisnika za razdoblje 01.01.-31.12.2018. godine (broj 05-16-2-147-1/19 od 03.01.2019. godine)

PREPORUKA 3

Prilikom sačinjavanja godišnjeg izvješća, Institut treba voditi računa o sadržaju seta finansijskih izvješća i o usuglašenosti podataka u obrascima koje dostavlja uz godišnje finansijsko izvješće.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama - zbrojno, u razdoblju od 01.01. do 31.12.2018. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 1.141.635 KM, što je u odnosu na rashode planirane proračunom za 2018. godinu manje za 3.365 KM.

Značajni rashodi iz proračuna odnose se na: bruto plaće (643.416 KM), naknade uposlenih (73.446 KM), putne troškove (132.745 KM), izdatke za uporabu vozila (12.118 KM), troškove zakupa (106.300 KM) i ugovorene i druge usluge (130.000 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u privitku Izvješća.

5.2 Pregled prihoda i primitaka

U pregledu prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama u razdoblju od 01.01. do 31.12.2018. godine, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 395.997 KM, što je u odnosu na prihode i primitke planirane proračunom za 2018. godinu manje za 61.003 KM.

Značajni prihodi odnose se na prihode od obavljanja usluga Instituta koje su ostvarene u iznosu od 393.132 KM. Prihodi od vlastite djelatnosti evidentiraju se nakon uplate na žiro-račun Ministarstva financija i trezora BiH i uparivanja kroz modul potraživanja koji vrši Institut. Evidentirani iznos se odnosi na naplaćene prihode za koje je kroz modul potraživanja izvršeno uparivanje s evidentiranim računima.

Postupcima revizije smo utvrdili da Institut nije pravovremeno sačinio i evidentirao račune ispostavljene kupcima za održavanje akreditacije za 2018. godinu. Naime, Institut je u pomoćnoj evidenciji (modul potraživanja) evidentirao 119 računa u ukupnom iznosu od 98.750 KM s datumom 31.12.2018. godine. Prema Tarifi Instituta⁹, imatelj akreditacije može uplatiti troškove održavanja u dvije jednake rate, prvu do 30. lipnja i drugu do kraja prosinca tekuće godine. Kako su u konkretnom slučaju računi za ove usluge izdani s datumom 31.12. 2018. godine, nije bilo moguće izvršiti uplatu do krajnjeg roka koji je predviđen Tarifom Instituta. Iz tih razloga će prihodi koji će biti naplaćeni po osnovu spomenutih računa biti evidentirani u narednom obračunskom razdoblju, a ne u razdoblju na koje se odnose. Istovremeno, evidentiranje računa s datumom 31.12.2018. godine je utjecalo i na visinu iskazanog iznosa potraživanja u poslovnim knjigama Instituta.

PREPORUKA 4

Institut treba pravovremeno ispostavljati račune za troškove održavanja akreditacije, kako bi se osiguralo plaćanje usluga sukladno rokovima koji su definirani u postojećim pravilima.

⁹ Tarifi za usluge u sustavu akreditiranja broj PD 07-05 od 16.03.2017. godine

5.3 Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2018. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 379.744 KM. Ukupne obveze s izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 473.818 KM.

Značajne stavke bilanca stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (327.276 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (49.177 KM), obveze prema dobavljačima i fizičkim osobama (34.710 KM) i obveze prema uposlenima (59.730 KM).

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u privitku Izvješća.

5.3.1 Popis sredstava i obveza

Institut je izvršio popis stalnih sredstava, novčanih sredstava, potraživanja i obveza, te sitnog inventara i materijala na 31.12.2018. godine. Popisna povjerenstva su sačinila Izvješće o izvršenom popisu sredstava i obveza, koje je usvojilo rukovodstvo Instituta.

Postupcima revizije utvrđene su nepravilnosti koje se odnose na popis kratkoročnih potraživanja za koja je, kao i prethodnih godina, naveden ukupan iznos koji je evidentiran u Glavnoj knjizi. Popisom nije izvršeno usklađivanje pomoćne s Glavnom knjigom niti su konstatirani pojedinačni iznosi po kupcima, starost potraživanja, sumnjiva i sporna potraživanja, eventualni problemi u naplati i slično.

PREPORUKA 5

Institut je obavezan izvršiti godišnji popis sukladno propisima koji reguliraju ovu oblast, a popisano stanje potkrijepiti odgovarajućom dokumentacijom, kao što su izvješća iz pomoćne evidencije, analitički pregled kupaca, izvodi otvorenih stavki.

5.3.2 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 327.276 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 253.379 KM. Evidentirani iznos kratkoročnih potraživanja odnosi se na potraživanja od pravnih osoba za obavljene usluge iz nadležnosti Instituta. Na znatno veći iznos potraživanja koji je iskazan u poslovnim knjigama je, po našem mišljenju, utjecalo evidentiranje velikog broja računa s 31.12.2018. godine (detaljnije opisano u točki 5.2 Izvješća).

Imajući u vidu nedostatke kod iskazivanja stanja potraživanja u prethodnoj godini, te način na koji je izvršen popis potraživanja u 2018. godini, opredijelili smo se za detaljno testiranje kratkoročnih potraživanja. Postupcima revizije utvrdili smo sljedeće:

- Iznos potraživanja iskazan u Glavnoj knjizi veći je u odnosu na pomoćnu evidenciju (modul potraživanja) za 24.228 KM. U pomoćnoj evidenciji su iskazana potraživanja u iznosu od 303.048 KM, a kako se knjiženje računa u Glavnoj knjizi vrši automatski iz pomoćne evidencije, pretpostavka je da se razlika odnosi na početno stanje na kontu potraživanja. Nedostaci kod evidentiranja potraživanja i utvrđivanja njihovog salda, na koje smo ukazali prethodne godine, odrazili su se i na utvrđivanje iznosa potraživanja na kraju 2018. godine.

- Izlazni računi Instituta su u pomoćnoj evidenciji evidentirani pod brojevima koje dodjeljuje sustav i isti nisu upisani na računima, a kako se u Institutu ne vodi knjiga izlaznih računa, ne može se utvrditi jesu li neki od tih računa evidentirani više puta. Naime, nisu nam dani na uvid svi računi koji u sustavu nose različite brojeve, a istovremeno nose isti broj računa koji dodjeljuje Institut.
- Institut nije u 2018. godini vodio knjigu izlaznih računa, koja bi kao pomoćna evidencija eventualno pomogla prilikom evidentiranja i sravnjenja konta potraživanja.

U cilju potvrde iskazanog stanja potraživanja uputili smo određenom broju kupaca zahtjeve za potvrdom. Kupci su u određenom roku trebali dostaviti svoje podatke o stanju obveza prema Institutu. Na temelju dostavljenih informacija od kupaca utvrdili smo da postoje odstupanja u iznosima koje je Institut iskazao kao potraživanja u odnosu na podatke koji se vode kod njihovih kupaca. Skoro sva odstupanja u podacima ukazuju na to da su potraživanja kod Instituta iskazana u većem iznosu u odnosu na stanje koje se kod kupaca vodi kao obveza.

PREPORUKA 6

Institut je dužan pojedinačno sa svakim kupcem izvršiti sravnjenje potraživanja, sačiniti zapisnike o stanju međusobnih potraživanja i obveza, te na temelju tako utvrđenog stanja izvršiti korekcije u pomoćnoj evidenciji (modulu potraživanja) i Glavnoj knjizi trezora.

5.3.3 Potraživanja za refundaciju naknada bolovanja

Institut nije tijekom godine podnosio zahtjeve za refundacijom naknade bolovanja preko 30 ili 42 dana, pa je tek u ožujku 2019. godine podnesen zahtjev za refundacijom u iznosu od 9.988 KM. U tijeku revizije pripremljen je i zahtjev za refundacijom bolovanja u iznosu od 5.645 KM. Kako ova potraživanja nisu podnesena prije datuma za sačinjavanje godišnjeg izvješća, nisu iskazana u poslovnim knjigama Instituta sa 31.12.2018. godine.

Pravovremenim podnošenjem zahtjeva i njihovim evidentiranjem u poslovnim knjigama, na način da se izvrši umanjenje troškova bruto plaća, Institut bi osigurao najveći dio sredstava za bruto plaće koje je morao osigurati kroz promjenu strukture rashoda.

PREPORUKA 7

Institut treba redovito podnositi zahtjeve za refundacijom sredstava entitetskim zavodima zdravstvenog osiguranja, a iznos refundacije po osnovu bolovanja evidentirati u poslovnim knjigama.

5.4. Pregled dinamike upošljavanja

Projekcijom broja uposlenih za 2018. godinu¹⁰ Institutu je odobren broj od 21 uposlenog. Na 31.12.2018. godine Institut je imao 24 uposlenih, od čega su dva uposlana angažirana na određeno vrijeme.

Institut je u tijeku godine izvršio prijem dva uposlana na određeno vrijeme radi zamjene uposlenih koji su odsutni zbog dužeg bolovanja.

¹⁰ Zakon o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu (Službeni glasnik BiH broj 08/18)

Postupcima revizije utvrđeno je da, pored uposlenih na određeno vrijeme, nije bilo prijema državnih službenika po osnovu natječaja, ali je početkom godine dotadašnji zamjenik direktora raspoređen na radno mjesto u Institutu na temelju odredbi Zakona o državnoj službi o vraćanju na isto ili slično radno mjesto po završetku mandata.¹¹ Ishod imenovanja zamjenika direktora, prema izjavama rukovodstva, nije bio poznat u fazi planiranja proračuna za 2018. godinu, zbog čega je planiran broj od 21 uposlenog.

PREPORUKA 8

Potrebno je da Institut izvrši adekvatno planiranje broja uposlenih i, sukladno tome, plaća i naknada, uzimajući u obzir moguće promjene u strukturi uposlenih.

6. JAVNE NABAVE

Institut je donio Plan javnih nabava za 2018. godinu, kako je propisano Zakonom o javnim nabavama.¹² Odlukom direktora, formirana su povjerenstva koja provode postupke javnih nabava.

Prema prezentiranim podacima, Institut je u 2018. godini proveo dva konkurentna postupka javnih nabava iz tekućih izdataka, a nabava iz kapitalnih izdataka je realizirana putem izravnog sporazuma. Nakon prethodno provedenih postupaka, ukupna vrijednost zaključenih ugovora iznosila je 20.385 KM s PDV-om.

Opća zapažanja i slabosti u procesu javnih nabava se odnose na sljedeće:

- Institut zaključuje ugovore s izabranim ponuđačima na razdoblje do kraja kalendarske godine i isti se mogu realizirati u ugovorenom razdoblju za pojedine vrste roba (npr. uredskog materijala). Ugovor za nabavu goriva nije realiziran ni količinski ni vrijednosno do kraja godine, pa je u prosincu dana suglasnost za produženje ugovora.

PREPORUKA 9

Potrebno je da Institut razmotri opciju zaključivanja okvirnog sporazuma ili kroz definiranje roka trajanja ugovora omogućiti njegovu realizaciju bez produžavanja putem suglasnosti ili zaključivanjem aneksa.

6.1. Nabava uredskog materijala

Nabava uredskog materijala provedena je putem konkurentnog postupka, a nakon e-aukcije izvršeno je rangiranje i izbor dobavljača. Nakon što prvorangirani ponuđač nije dostavio dokaze o kvalificiranosti, Institut je ugovor dodijelio drugorangiranom ponuđaču. Ugovor u iznosu od 8.907 KM s PDV-om potpisan je u lipnju 2018. godine, a dokazi o ispunjavanju kvalifikacijskih uvjeta nose pečat protokola od 11.08.2018. godine, mada dopis ponuđača o dostavljanju dokaza nosi datum koji je u okviru roka za dostavljanje dokaza. Institut nam je naknadno dostavio kopiju stranice djelovodnika u koji je kao datum prijema upisan 11.06.2018. godine, te obrazložio da je na pečatu protokola greškom upisan datum iz kolovoza 2018. godine. U dokumentaciji o prijemu dokaza za ispunjavanje uvjeta nije odložena koverta na temelju koje

¹¹ Zakon o državnoj službi - članak 15.stavak 1. točka b) i članak 16.stavak 1. točka d)

¹² Službeni glasnik BiH, broj 39/14

se može potvrditi da su dokumenti poslani poštom i sukladno utvrđenim rokovima, te je pretpostavka da su primljeni izravno na protokolu.

PREPORUKA 10

Institut treba voditi računa o rokovima za dostavljanje dokaza o kvalificiranosti, a prilikom njihovog prijema osigurati nedvosmislene dokaze da su isti pribavljeni u rokovima koji su određeni u dokumentaciji koja se odnosi na nabavu (tenderska dokumentacija, odluka o dodjeli ugovora).

7. KOMENTARI

Institut je u ostavljenom roku dostavio komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2018. godinu. U komentarima je dostavljeno obrazloženje da je prilikom prijema dokumenata u svezi s nabavom uredskog materijala greškom upisan datum iz kolovoza 2018. godine, te su dostavljeni dokazi o upisu u knjigu djelovodnika. Navedeno obrazloženje i komentare u svezi s nabavom i tiskarskom greškom u pasusu „Temelj za mišljenje s rezervom“ smo prihvatili i korigirali tekst u konačnom Izvješću. Detaljno objašnjenje komentara koji su prihvaćeni dano je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvješća o reviziji, koji je dostavljen rukovodstvu Instituta uz konačno Izvješće o reviziji za 2018. godinu.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Snježana Baštinac, viši revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Miro Galić, viši revizor, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Fatima Mehanović, revizor, v.r.

Adnan Muharemagić, revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete financijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Privici

Tablica I. – Pregled rashoda proračuna za 2018. godinu

Tablica II. – Bilanca stanja na 31.12.2018. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2018. godinu

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađiva-nja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Postotak 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	1.140.000	0	1.140.000	1.136.648	100
Bruto plaće i naknade	620.000	23.500	643.500	643.416	100
Naknade troškova uposlenih	73.000	1.000	74.000	73.446	99
Putni troškovi	152.000	-19.000	133.000	132.745	100
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	17.000	-4.000	13.000	11.902	92
Izdaci za energiju i kom. usluge	22.000	-7.000	15.000	14.567	97
Nabava materijala	12.000		12.000	11.719	98
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	10.000	-2.000	8.000	7.997	100
Unajmljivanje imovine i opreme	107.000	-500	106.500	106.300	100
Izdaci za tekuće održavanje	6.000	-3.500	2.500	2.492	100
Izdaci za osiguranje	3.000	-500	2.500	2.065	83
Ugovorene i druge posebne usluge	118.000	12.000	130.000	130.000	100
2. Kapitalni izdaci	5.000	0	5.000	4.987	100
Nabava zemljišta			0		
Nabava građevina			0		
Nabava opreme	5.000		5.000	4.987	100
Nabava ostalih stalnih sredstava			0		
Rekonstrukcija i investiciono održ.			0		
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
			0		
5. Novčane donacije	0	0	0	0	
			0		
6. Programi posebne namjene	0	0	0	0	
			0		
7. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	1.145.000	0	1.145.000	1.141.635	100

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo _____ 2019. godine.

Direktor:
Željko Medak

Bilanca stanja na 31.12.2018. godine

Tablica II.

Opis	31.12.2018.	31.12.2017.	Postotak 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	330.568	82.130	402
Novčana sredstva	3.292	8.233	40
Kratkoročna potraživanja	327.276	73.897	443
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi			
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja			
2. Stalna sredstva	49.177	56.063	88
Stalna sredstva	269.466	264.479	102
Ispravka vrijednosti	220.289	208.416	106
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	49.177	56.063	88
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	379.744	138.193	275

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	424.642	167.017	254
Kratkoročne tekuće obveze	34.710	34.970	99
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obveze prema uposlenima	59.730	58.217	103
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	330.201	73.831	447
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	49.177	56.063	88
Izvori sredstava	49.177	56.063	88
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	473.818	223.080	212
------------------------------	----------------	----------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo _____ 2019. godine.

Direktor:
Željko Medak

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Institut) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2018. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15 i 91/17) i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2018. godinu (Službeni glasnik BiH broj 8/18) i pratećim naputcima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Instituta.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, _____

Direktor:

Željko Medak